

Որք դատ թիւրեն որոց գիմեն առ ինքեանս ,
Կամ ուր գուցեն վէճ եւ ժխոր արծարծ մեծ տան :

Քաջ Ժողովորդ .

ԶԺողովրդովք հնազանդելոց Աստուածայնոյն ,
Բանակք գայցեն շրջափակել երկնից զօրուն ,
Որովք իւրեանց հանդերձ կայցեն ծննդովք զերծեալ
Աստ յարկածից անդ 'ի հսեմ խորոց գբոյն :

Վաթ Ժողովորդ .

Այն Ժողովուրդք, որք գժտութիւն վրդովադին :
Սիրեն խուզեն եւ ցանգ զհետ նորուն պնդին ,
Օտարանան 'ի յարքայէն խաղաղ անուն ,
Հպատակին սեւադիմեան զօրաց չարին :

Կ . Բագրատունեան
Մխարնեյի :

Յ. ՀՈՎՈՒԵԱՆ

ԵՒ ԻՒՐ ՎԽԱԳԻՒ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆ

Ազգային լրագիրք ոմանք խօսեցան
արդէն Յ. Հովուեանի հրատարա-
կութեան մասին , որ , ինչպէս կ'ե-
րեւի , տարածուած է գրեւթ թէ ամեն
հայաբնակ քաղաքաց մէջ : Այս պլան
դակ հրատարակութիւնն , որ զուրկ
է մարդկային համեստախօսութեան
ամեն պայմաններէ , անշուշտ Ս. Լճմի-
աճին եւս հասած է , եւ 'ի հարկ է
ԱՐԱՐԱՏ Ամսագիրն կը փութայ հեր-
քել սոյն անշուր ամբաստանագիրն ,
որով չարաչար կ'ամբաստանուի Վե-
հափառ Կաթողիկոսն : Սակայն , ա-
ռանց Վեհափառ Կաթողիկոսի եւ Սան-
տաճեան Ստեփան Լպիսիկոսի մէջ
պատահած անցից խորն թափանցներու ,

որ մութ է մեզ համար , Հովուեանի հը-
րատարակութեան պարունակութիւ-
նըն միայն նկատողութեան առնելով
կը տեսնեմք , որ այնչափ անպարկեշտ
է եւ հեռի մարդավարութենէ , որ
Պ. Հովուեանն , փոխանակ զայլս ամ-
բաստանելու՝ աւելի զինքն կ'ամբա-
տանէ : Ով որ Հայու սիրտ եւ արիւն
կը կրէ . ով որ Հայութեան պատիւ
կըզգայ , ով որ զինքն Հայաստանեայց
Լիկեղեցւոյ զաւակ կը համարի , ան-
հնարին է որ այսպիսի անարգ եւ ան-
պատկառ լեզու գործածէ իւր Հայ-
րապետին դէմ 'ի սոսկումն պարկեշտ
լսելեաց եւ 'ի գայթակղութիւն պար-
զամիտ հասարակութեան :

Պ. Հովուեան ինչո՞ւ Հռովմէն կը
յայտարարէ թէ՛ թո՞ղ բողբէ եւ կոչէ
զիս Կաթողիկոսն , պատրաստեմ իրեն

հետ դատուիլ թիֆլիզի դատարանին մէջ և իմ գրածներս ապացուցանել: Եթէ այսչափ վատահէ իւր գրածներուն վերայ՝ ինչո՞ւ սոյն յայտարարութիւնն Եւթիմանի կամ թիֆլիզի մէջ չըրաւ, քանի որ ինքն այն տեղ կը գրանուէր . . . :

Պ. Հովուեան, ընդհանուր Հայրապետի գործոց վերայ խօսած ժամանակ, այնպիսի մասնաւորութեանց, այնպիսի անձնական տգեղ և անհաւատալի նկարագրութեանց կ'իջանէ, որով տարտուլեանաց կ'ենթարկէ նոյն իսկ իւր ընդհանուր նկատմամբ գրածներն: Սւտի առաւել քան զայս խօսիլ արժան չ'եմք համարիր այս տեղ գեղ նիւթին վերայ:

Ն Ա Մ Ա Կ

... Խմբագիր Սիօն ազգագր. Ամսագրի:

Մի տարիէն աւելի է, որ 60 տարեկան աղքատ Եւթիմիայի մը կը գրունուի յԱրուստաղէմ. սա՛ այս մէկ տարուան միջոցին մէջ այլոց սպասաւորութիւն ընելով օրական հացը կը գտնէր, թէեւ իւր վարմունքէն եւ գործին ժամանակ գործածած ձեւերէն կ'երեւէր ցնորած ըլլալը: Սոյն աղքատն մէկ ամիս առաջ 4 կանգուն երկայնութեամբ եւ բաւական հաստութեամբ փայտէ խաչ մը ուսը առած փողոցները շրջիլ սկսաւ. ան ցորգք երբ իրեն կը հարցնէին՝ թէ ինչո՞ւ համար խաչն ուսը առած է. կը պատասխանէր՝ թէ ինքն փափաքած է իբր աշակերտ Քրիստոսի նորա պատուիրանին հետեւիլ, որ ըսած է. «Եթէ որ կամիցի զինի իմ գալ՝ ուրաքցի զանձն, և առցէ զխաչ իւր և եկեսցէ զինի իմ»:

Ես խղճուեց Եւթիմիային անգղիւ արէն լեզուաւ առաքելական թուղթ մը կը գրէ տեղւոյս Կառավարչին, որով աշխատած է Քրիստոնէութիւն հրաւիրել զՍահմէտականս Կառավարչին միջնորդութեամբ, ըսելով թէ՝ ինքն աստուածակոյս կողմանէ խրկուած Եւաքեալ մը ըլլալով՝ ազգարարութիւն կրնէ Սահմէտականաց Քրիստոնէութիւնը ընդունիլ, ապա թէ ոչ դառն պատիժներ ունին կրելիք և արդէն ժամանակը մօտեցած է: Կառավարիչը քովը կանչել տալով կը հարցնէ իրեն թէ՝ ի՞նչ աղքատմբ այս տեսակ գիր մը գրած է. նա ալ կը պատասխանէ թէ. «Երբ ասիէ 5 տարի առաջ նաւաստիութեան պաշտօն կը վարէի Ենգղիս նաւատորմիցի մէջ, որ մը սաստիկ ալեկոծութեան հանդիպած էինք, մէկ կողմէն անձրեւը անդադար կը տեղար, միւս կողմէն որդտումները մինչեւ ծովուն յատակը կը խօսէին եւ փայլակները աշխարհս կը լուսաւորէին, նոյն միջոցին որ ապշած երկինք կը նայէի, յանկարծ տեսայ զՔրիստոս իր աթոռոյն վրայ նստած, սա՛ առ խուզղելով հայեցուածքը՝ ըսաւ. պէտք է որ այժմեան պաշտօնդ թողուս և երթաս Եւետորանս քարոզելու Սահմէտականաց. ըսէ իրենց որ եթէ չզգաւորանան, դարձեալ իրենց հաւատքին հետեւին, թող գիտնան որ սաստիկ կերպիւ պիտի պատժուին: Ես անցապաղ սոյն հրամանին նման թողուցի պաշտօնս եւ ահա կը տեսնեմ որ ժամանակը հասեր է, պէտք է որ առաքելական պաշտօնս կատարեմ, յայտնելով միանգամայն, որ կորսնցնելու ժամանակ չմնաց. ժամ առաջ յուզղութիւն դարձէք. ահա իմ պարտքս կատարեցի, այսուհետեւ ես անպարտ եմ. բայց սիրտս շատ կը ցաւի որ ինձ չի պիտի